

VÄSTERHOLM

KUNSKAPENS RESA

ANDTS i skolan

- Policy och handlingsplan

Inledning	3
Vad säger lagen?	4
Vad gäller på Västerholm?	6
Alkohol	6
Narkotika och icke ordinerade medicinska preparat	6
Dopning	6
Tobak	6
Spel	6
Förebyggande arbete	6
Upptäcka	8
Handlingsplan	9
Alkohol, narkotika och andra droger	9
Tobak	9
Spel	9
Kontakter	10

Inledning

Enligt Skolverket ska alla skolor, som en del i deras systematiska kvalitetsarbete, ha en policy och handlingsplan med rutiner för åtgärder vid misstanke eller upptäckt av alkohol, narkotika, dopning eller tobak under skoltid.

Alla barn och elever har rätt till en hälsosam skolmiljö utan alkohol, narkotika, dopning och tobak, där skolmiljön bör präglas av positiva relationer med kamrater och lärare. Det är också viktigt att undervisningen integrerar ämnen relaterade till tobak, alkohol, narkotika och dopning för att ge en bredare förståelse av dessa områden¹.

På Västerholm värnar vi om elevernas välbefinnande och framtidsutsikter. Aktiviteterna både i skolan och på fritiden har en direkt påverkan på deras framtid. ANDTS har negativa konsekvenser för elevernas lärande, hälsa och skolmiljö. Därför har Västerholm en strikt policy som förbjuder användning av sådana substanser samt spel om pengar på skolområdet och under skoltid. Barn och unga ska skyddas och den som fastnar i beroende ska få hjälp.

Policyn och handlingsplanen finns för att vägleda skolpersonalen i förebyggande och stödjande åtgärder samt för att elever och föräldrar ska känna sig trygga med skolans inställning och kunna vara trygga i att säga nej. Skolan har en skyldighet att förebygga droganvändning och uppmärksamma elever i riskzonen, både genom undervisning och elevhälsoarbete.

---

¹ Skolverket, 2024. [Arbeta med ANDTS i skolan](#). Hämtad 20241104.

Vad säger lagen?

Vår drogpolicy är förankrad i lagens bestämmelser som reglerar arbetsmiljö, elevernas rätt till trygghet och kunskap samt användningen av tobak, alkohol och droger. Här är en översikt över relevanta lagar:

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4§: Enligt denna lag ska skolan främja barns och elevers utveckling, lärande och livslånga lust att lära. Individuella behov och förutsättningar ska beaktas för att säkerställa en inkluderande utbildningsmiljö.

Läroplan för grundskolan (Lgr 22)

2.2 Kunskaper

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället,

FN:s barnkonvention

FNs barnkonvention blev lag i Sverige 1 januari 2020.

Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.

Artikel 33: Barnet har rätt att skyddas från olaglig användning av narkotika.

Lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088)

Denna lag förbjuder rökning i lokaler och utomhusområden som är avsedda för barn och ungdomar, oavsett tid på dygnet eller årstid. Det är också olagligt att sälja tobak till minderåriga eller om det finns misstanke om att tobaken kommer att hamna i händerna på minderåriga.

6 kap. Rökfria miljöer

Tillämpningsområde

1 § Med rökning avses vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel

1. rökning av tobak
2. inhalering efter förångning eller annan upphettning av tobak
3. användning av elektroniska cigaretter
4. rökning av örtprodukter för rökning
5. användning av andra produkter som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak. Lag (2022:1262).

Rökförbud

2 § Rökning är förbjuden

1. i lokaler avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller ungdom samt på skolgårdar och på motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem,

Ansvar för att upprätthålla rökförbudet

8 § Den som i egenskap av ägare eller på annan grund disponerar över en lokal, ett annat utrymme eller ett område utomhus som omfattas av någon av bestämmelserna i 2 § 1-9 eller 3 § ansvarar för att bestämmelserna följs

Socialtjänstlagen (2001:453)

Kap. 14, 1 § Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa:
p. 4. De som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga.

Kap. 14, 1 c § Var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden.

Narkotikastrafflagen (1968:64)

Enligt 1§ 5p. Narkotikastrafflagen är det straffbart att inneha, bruka eller ta annan befattning med narkotika

Spellagen (2018:1138)

14 kap 2 § Licenspliktigt spel får inte tillhandahållas någon som är under 18 år.

Vad gäller på Västerholm?

På Västerholm tillämpas en nolltoleranspolicy mot tobak, alkohol och droger. Nedan följer en översikt över vad som gäller i skolan:

Alkohol

Elever och ungdomar får varken förvara eller konsumera alkoholhaltiga drycker eller befinna sig i ett alkoholpåverkat tillstånd på skolans område eller under aktiviteter som skolan ansvarar för, som till exempel studieresor.

Narkotika och icke ordinerade medicinska preparat

Användning och hantering och förvaring av narkotika, dopningsmedel eller icke-ordinerade medicinska preparat betraktas som missbruk. Elever får inte förvara eller vara påverkade av sådana substanser i skolan eller under aktiviteter som arrangeras av skolan, inklusive studieresor.

Dopning

Dopning innebär att använda otillåtna dopningsklassade substanser för att öka sin fysiska prestationsförmåga, till exempel hormonpreparat och andra läkemedel som kan öka musklernas styrka och volym. Västerholm tar helt avstånd från användande av dopningsklassade substanser ².

Tobak

All användning, försäljning och innehav av tobaksprodukter såsom cigaretter, snus, e-cigaretter/vape och vattenpipa är strängt förbjudet i skolans lokaler, på skolgårdarna och under alla aktiviteter som organiseras av skolan, inklusive studieresor. Förbudet gäller minderåriga. För personal är det inte tillåtet enligt lag att röka på skolans område. Snusning får inte förekomma i elevnära situationer ³.

Sniffning/Boffning

All hantering och användning av preparat för sniffning eller boffning är strikt förbjuden och klassas som missbruk. Elever får inte vara påverkade av sådana preparat på i skolan eller under aktiviteter som organiseras av skolan.

Spel

Spel om pengar, egendom eller som innehåller förnedrande inslag får inte förekomma på Västerholm.

---

² Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, 2024.

<https://www.can.se/fakta/dopning/>. Hämtad 20240213.

³ Läs vår policy för personal angående tobak i skolan här: [Policy - för en tobaksfri skola](#).

Förebyggande arbete

Att barn och unga börjar röka eller använda droger kan ha många olika orsaker. En fungerande skolgång och att trivas i skolan kan vara starka skyddsfaktorer. Det kan minska risken för att elever utvecklar ett skadligt bruk eller beroende.

Det är viktigt att verka för en drog- och tobaksfri skola och att skapa en dialog mellan skolan och elevers vårdnadshavare⁴.

Västerholm arbetar förebyggande mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel bland annat genom att:

- ämnet kontinuerligt bearbetas i undervisningen,
- skolan informerar elever och vårdnadshavare om ANDTS på till exempel föräldramöten,
- personalen får kontinuerlig information och utbildning,
- relationellt förhållningssätt där vi förmedlar att vi är intresserade och engagerade i våra elevers mående, sociala relationer och utveckling.
- skolsköterskornas hälsosamtal
- elevhälsan kan bidra i undervisningen genom samtal om risker med ANDTS och grupstryck.
- eftersök med hund i förebyggande syfte

Eftersök med hund

Som ett led i det brottsförebyggande arbetet mot droger kan narkotikahundar komma att användas för sökning i skolans lokaler. Detta sker i så fall utan brottsmisstanke, utanför skoltid och på skolledningens initiativ. Eftersök i förebyggande syfte görs i samarbete med privat aktör⁵.

Om narkotikahunden markerar under ett sådant förebyggande eftersök och hundföraren gör bedömningen att misstankegraden är tillräcklig kontaktas polisen.

Vid brottsmisstanke är polisen alltid delaktiga och ansvariga

---

⁴ Kunskapsguiden, 2023.

<https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/barn-och-unga/vagledning-for-elevhalsa/halsoframjande-skola/framja-goda-levnadsvanor/alkohol-narkotika-dopning-tobak-och-spel-andts/>. Hämtad 20240213.

⁵ RNS, Riksföreningen för Narkotikafri Skola, 2023. Vägledning för skolan, Narkotikasök med hund i skolmiljö och samverkan med polis och privat aktör.

https://www.narkotikafriskola.se/wp-content/uploads/2023/12/Skrift_hunsok_2023.pdf. Hämtad 20241104.

Upptäcka

Riskfaktorer

Signaler som kan vara tecken på ohälsa och möjlig användning av ANDTS:

Bristande intresse generellt, minskad motivation till skolarbete, avsaknad av fritidsaktiviteter, försämrade skolresultat, ökad/hög frånvaro, aggressivitet, rökning och avsaknad av social kontroll.

Med en kontinuerlig uppföljning av exempelvis elevens studieresultat, närvaro och välmående ökar chansen för att sätta in stödjande insatser oavsett bakomliggande orsak.

Riskfaktorerna behöver inte vara tecken på att eleven använder droger.

Upptäcka

Personal på skolan ska uppmärksamma signaler och agera snabbt vid oro för droganvändande.

Signaler att vara observant på:

- Beteendeförändringar såsom sämre prestation, förändrad dygnsrytm, mindre aptit
- Synliga attribut
- Rykten
- Skolfrånvaro
- Elevens egna berättelser
- Magkänsla hos personal
- Humörsvängningar - exempelvis aggressivitet,
- Försämrat minne och koncentrationssvårigheter
- Byte av umgänge^{6, 7}

---

⁶ Polisen, Föräldraskolan om droger, 2022. [Föräldraskolan om droger](#).

⁷ Polisen, <https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/droger-och-alkohol/narkotikabrott/>. Hämtad 20240215. Materialet finns på svenska, engelska, arabiska, somaliska. Scrolla ned på sidan.

Handlingsplan

Alkohol, narkotika och andra droger

Vid oro och misstanke

Meddela: Lärare/mentor ska kontakta elevhälsan och rektor

Kontakt och samtal: Vårdnadshavare kontaktas. Samtal med eleven och vårdnadshavare.

Anmälan: Anmälan till socialtjänsten görs alltid och polis kontaktas vid misstanke om brott

Åtgärder: Uppföljande samtal med skolkurator, mentor, biträdande rektor och vårdnadshavare. Vid behov kontakt med andra myndigheter t.ex socialtjänsten, UMO, andra vårdkontakter.

Vid konstaterande om droganvändning/droghantering eller annan anledning till oro

Kontakt: Kontakt tas omedelbart med vårdnadshavare.

Anmälan: Orosanmälan till socialtjänsten.

Polis: Kontakt med polis vid misstanke om brott.

Utredning: Om en elev stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse utreds detta enligt skollagen och disciplinär åtgärd kan ske.

Dokumentation: Vidtagna kontakter och åtgärder dokumenteras i Admentum och i förekommande fall i EMI-journal

Åtgärder: Uppföljande samtal med skolkurator, mentor, biträdande rektor och vårdnadshavare. Vid behov kontakt med andra myndigheter t.ex socialtjänsten, UMO, andra vårdkontakter.

När en elev är drogpåverkad

Drogpåverkan: En akut drogpåverkad elev ska efter kontakt med vårdnadshavare avisas från skolan och omhändertas på ett betryggande sätt.

Polis: Polis tillkallas vid behov.

Rutin: Därefter ska skolan åtgärder enligt stycket "Vid konstaterande av droganvändning/droghantering eller annan anledning till oro".

Åtgärder: Uppföljande samtal med skolkurator, mentor, biträdande rektor och vårdnadshavare. Vid behov kontakt med andra myndigheter t.ex socialtjänsten, UMO, andra vårdkontakter.

Tobak

Vid misstanke om eller konstaterande av tobaksbruk under verksamhetstid

Förbud: Vid rökning ska den som ser detta genast informera eleven om att rökning enligt tobakslagen inte är tillåten på platsen.

Kontakt: Rektor eller den som utses informerar den enskilda eleven(beroende på ålder) om oron samt informerar denne om att kontakt med vårdnadshavare kommer att tas.

Samtal: Informera eleven om vilket stöd som finns att få. Elev och vårdnadshavare erbjuds samtal hos elevhälsan.

Spel

Vid oro runt spel om pengar

Oro: Den som hyser oro runt att en elev (under 18 år) spelar spel om pengar ska kontakta vårdnadshavare och elevhälsan.

Samtal: Elev och vårdnadshavare ska informeras om vilket stöd och hjälp som finns att få.

Orosanmälan: Elevhälsan i samråd med rektor beslutar om orosanmälan till socialtjänsten ska ske.

Kontakter

Socialtjänsten mottar orosanmälningar via arbetsgruppen "Mottagningen för anmälningar" som kan nås via kontaktcenter vid akuta behov direktnummer till socialtjänsten och resursteamet

MiniMaria Framtid Stockholm (rådgivning, tidsbokning under kontorstid) 08-508 437 10⁸

Maria ungdoms akutmottagning (akuta situationer, dygnet runt) 08-123 474 10 10⁹

Polisen 112 vid akut situation

114 14 rådfrågning, polisanmälan ej akut, tipsinlämning. Alternativt via www.polisen.se

Ungdomsmottagningen Skärholmen (rådgivning) 08-123 383 40. Telefontider mån-tor 11-12, fre 13-14.¹⁰

Stödlinjen är den första hjälpen vid spelberoende. Telefon 020-81 91 00 Chatt finns på hemsidan¹¹

---

⁸ <https://www.insatskatalogen.se/activities/framtid-stockholm-mini-maria-stockholm>

⁹ <https://www.mariaungdom.se/vara-mottagningar/akut-varld/>

¹⁰ <https://www.umo.se/hitta-mottagning/kontaktkort/Skarholmens-ungdomsmottagning/>

¹¹ <https://stodlinjen.se>.